

09.02.24

**ANKARA
TİCARET BORSASI
Basın Bürosu**

GÜNLÜK BASIN ÖZETLERİ

**09 Şubat 2024
Cuma**

09.02.24

RESMÎ GAZETE’DE BUGÜN

09 Şubat 2024 Cuma

YÜRÜTME VE İDARE BÖLÜMÜ

YÖNETMELİK

— Türkiye Şeker Fabrikaları A.Ş. Genel Müdürlüğü Personeli Görevde Yükselme ve Unvan Değişikliği Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik

TEBLİĞ

— Muhasebat Genel Müdürlüğü Genel Tebliği (Sıra No: 87) (Parasal Sınırlar)

YARGI BÖLÜMÜ

ANAYASA MAHKEMESİ KARARLARI

- Anayasa Mahkemesinin 1/11/2023 Tarihli ve 2019/6744 Başvuru Numaralı Kararı
- Anayasa Mahkemesinin 18/10/2023 Tarihli ve 2019/22870 Başvuru Numaralı Kararı
- Anayasa Mahkemesinin 18/10/2023 Tarihli ve 2020/34559 Başvuru Numaralı Kararı

Tarım ürünleri lisanslı depoculuk yönetmeliğinde değişiklik yapıldı

Ticaret Bakanlığınca hazırlanan "Tarım Ürünleri Lisanslı Depoculuk Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik" Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girdi.

Lisanslı depo işletmelerine faaliyet izni verilirken istenen belgelerde sadeleştirmeye gidildi.

Ticaret Bakanlığınca hazırlanan "Tarım Ürünleri Lisanslı Depoculuk Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik" Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girdi.

Buna göre, lisanslı depo işletmelerine faaliyet izni verilmesi aşamasında istenilen bazı belgeler bürokratik işlemlerin azaltılması amacıyla ilk başvuruda alınmayacak.

Yeni ücret tarifesı, tarifenin yürürlüğe girdiği tarihten önce depoda bulunan ürünler için yeni tarife tarihinden itibaren uygulanacak.

Toprak Mahsulleri Ofisi (TMO) Genel Müdürlüğünün lisanslı depolarda depolanan ürünleri için tahakkuk eden depolama ücretleri, aylık dönemlerde, Genel Müdürlükçe lisanslı depo işletmelerine ödenecek. Ödemeler, usul ve esasların Ticaret Bakanlığının internet sitesinde yayımlanmasından itibaren yapılmaya başlanacak.

Bu yılın ocak ayında onaylanan lisanslı depo ücret tarifesi, lisanslı depolardaki tüm ürünler için bugünden itibaren uygulanmaya başlanacak.

Lisanslı depo işletmesi, Borsa düzenlemeleri çerçevesinde vadeli işlem sözleşmelerindeki ürün teslim yükümlülüğünün yerine getirilmesi, ürün dağıtım ve teslim noktası olması görevlerini üstlenebilecek. Buna ilişkin hususlarla Borsanın ve lisanslı depo işletmesinin hak ve yükümlülükleri Borsa ile lisanslı depo işletmesi arasında yapılacak sözleşmeyle belirlenecek.

Avrupa'daki çiftçi eylemleri Türkiye'ye sıçradı

Avrupa'da birçok şehirde, günlerdir çiftçiler tarım politikalarını protesto ediyor. Bu gösteriler bugün Türkiye'ye de sıçradı.

Yayınlanma: 19:45 - 08 Şubat 2024 Güncellenme: 19:56 - 08 Şubat 2024

Konya'da çiftçiler, traktörlerle Seydibey patates fabrikası önüne giderek, üretim kotasının başka ilçeye kaydırılmasını protesto etti.

"AKLA MANTIĞA UYGUN DEĞİL"

Fabrika önünde basın açıklaması yapan çiftçiler "Patates fabrikası tarafından alınan yanlış karar fabrikaya ve depolama alanına daha uzak yerlere daha fazla nakliye ve maliyetlere ekim yaptırmak, fabrika yakını üretim arazilerinde varken daha uzak ilçelere kota aktarımı akla mantığa uygun değildir" dedi.

Pankobirlik için üretim yaptıklarını belirten çiftçiler, uzak ilçelere kota aktarımının ilçedeki çiftçileri zora sokacağını da ifade etti.

AVRUPA'DA ÇİFTÇİLER EYLEMDE

Başta Almanya, Fransa, İspanya, Hollanda, Belçika, Polonya, İtalya ve Macaristan olmak üzere pek çok AB ülkesinde çiftçiler son dönemde uygulanan tarım politikalarına tepki gösteriyor.

Çiftçilerin eleştirdiği konular arasında AB'nin tarım politikaları, doğa restorasyon hedefleri, destek ödemelerindeki kesintiler, Rusya-Ukrayna Savaşı sonucunda ortaya çıkan yüksek enerji, yakıt ve gübre maliyetleri, Ukrayna'dan gelen ucuz tahıl ürünleri ve su tasarruf tedbirleri yer alıyor.

Avrupa'nın dört bir yanındaki çiftçiler geçen yıldan beri akaryakıt fiyatları, vergilerdeki artış ve destek ödemelerinin yetersizliğini gerekçe göstererek kamu kurumları ve çeşitli kuruluşların önüne çamur veya gübre dökerek ya da yolları kapatarak protestolar düzenliyor.

Avrupalı çiftçiler, AB'nin, "Yeşil Mutabakat kapsamında karbon gübre ve pestisit kullanımına ilişkin katı kurallar getirerek tarımsal üretimi zorlaştırdığı" eleştirisinde bulunuyor.

Polonya ve Romanya'da ucuz Ukrayna tahılının ithalatının yasaklanması talebi öne çıkarken, Fransa'da artan yakıt fiyatları, İtalya'da ise AB'nin "Yeşil Mutabakat" programı ve artan maliyetler tepkilerin odak noktasını oluşturuyor.

Hisarcıklioğlu: Sistematiik ve planlı bir şekilde proje geliştirmeyi sürdüreceğiz

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) Başkanı M. Rifat Hisarcıklioğlu, Gebze Ticaret Odası Başkanı Abdurrahman Aslantaş'a hayırlı olsun ziyaretinde bulundu.

SÜHEM BEYAZ / KOCAELİ

Gebze Ticaret Odası ve TMMOB Gebze organizasyonuyla düzenlenen “1 Yılın Ardından Şubat Depremlerine Bakış” adlı etkinlikte Gebze Teknik Üniversitesi ve Kocaeli Üniversitesi akademisyenleri depremleri altyapı sistemleri ve yapıları açısından değerlendirildi. Programa misafir olarak TOBB Başkanı M. Rifat Hisarcıklioğlu, GTÜ İnşaat Fakóltesi Dr. Öğretim Üyesi Ahmet Anıl Dindar, İnşaat Fakóltesi Prof. Dr. Selçuk Toprak, Prof. Dr. Bülent Akbaş, Kocaeli Üniversitesi akademisyenlerinden Dr. Öğretim Üyesi Serkan Engin, Oda üyeleri, TMMOB üyeleri ve çok sayıda iş insanı katıldı.

“GTO’nun üyelerine kaliteli hizmet sunduğunu görmekten gurur duyuyorum”

Gebze Ticaret Odası’nın A Sınıfı Akredite Oda olarak üyelerine kaliteli hizmet sunduğunu görmekten gurur duyduğunu söyleyen TOBB Başkanı Hisarcıklioğlu, “Gebze Ticaret Odası tarafından gerçekleştirilen faaliyetleri yakinen takip ediyorum. Yönetim Kurulu Başkanı ile yeni dönemde de hep birlikte başarılı çalışmalara imza atacağımıza inanıyorum” dedi.

Gebze Ticaret Odası üyelerinin Türkiye'nin iktisadi hayatına sağladıkları katkının altını çizen Hisarcıklioğlu, "TOBB ticaret erbabının, sanayicinin, işletmecinin her türlü sorununa en hızlı şekilde çözüm üretmekte ve Türk iş dünyasını uluslararası platformda en etkin şekilde temsil etmektedir. Birlik ve beraberlik içinde Oda üyeleri adına sistematik ve planlı bir şekilde proje geliştirmeye devam edeceğiz" ifadelerini kullandı.

GTO Yönetim Kurulu Başkanı Abdurrahman Aslantaş, Oda tarafından gerçekleştirilen faaliyetler, eğitim ve bilgilendirme hizmetleri, üretim ve ihracatı geliştirme programları, yurt dışı iş forumları ve yabancı heyetlerle gerçekleştirilen B2B görüşmeleri konusunda bilgilendirmede bulunarak, Hisarcıklioğlu'nun ziyaretinden duyduğu memnuniyeti dile getirdi.

"Sismik ağlar ile kentleri dizayn ediyoruz"

25 yılda yaşanmış olan doğa olaylarından deprem afetine hepimiz hakimiz diyen Gebze Teknik Üniversitesi İnşaat Fakültesi Dr. Öğretim Üyesi Ahmet Anıl Dindar, "Bu felaketlere göz yummaya başlarsanız, dikkat etmezseniz ya da buna göre yönlenmezseniz aynı tehlikeler ile tekrar karşılaşacaksınız. Biz çok güçlüyüz deprem etkilerine karşı koyabiliriz iddiası esasında gerçek gibi ve temel fiziğe göre biz bir metreküpe 2 buçuk ton olan bir betonarme sistem içerisinde yaşıyoruz. Yaklaşık olarak bir araba ağırlığında, bunu da arabayı itmek veya kaldırmak gibi istatistiksel verilerle karşılaştırırsanız biz çok güçlüyüz iddiası ortadan kalkmış olur. Aynı zamanda ülkemizde oldukça etkin olan sismik bir ağ var. Bu sismik ağ üzerinden veri topluyoruz ve topladığımız verilerde yorumlarda bulunuyor, kentleri dizayn ediyoruz" şeklinde konuştu.

"Hayatımızın önemli bir kısmını etkileyen sistemler, gömülü sistemlerdir"

Gebze Teknik Üniversitesi İnşaat Fakültesi Prof. Dr. Selçuk Toprak, "Genelde depremlerde yapıların performansına baktığımızda daha çok üst yapıları gözlemliyoruz, ilk gözümüze çarpan onlar ama hayatımızın önemli bir kısmını etkileyen sistemler, gömülü sistemlerdir. İçtiğimiz su, kullandığımız doğalgaz, petrol, telekomünikasyon hatları, altyapı sistemleri, yollar ve köprülerde oradan geliyor. Çok geniş bir kavramdan bahsediyoruz" dedi.

Aynı zamanda hattın kendisi değil hattı muhafaza eden üst yapılar da bizim için önemli diyen Toprak, "Deprem bölgesinde su hatları ciddi derece de hasar görüyor. Aynı zamanda deprem bölgesinden geçen Botaş'ın doğalgaz boru hatları geniş bir bölgede yer alıyor ve bir kısmında sorunlar karşımıza çıkıyor. Fay hatları bir sorun ama fay hatları dışında başka problemler de oluyor. 'Gömülü sistemler olarak düşündüğümüzde aklımıza ne gelir? Gömülü bir hattımız varsa buna zarar verecek etkiler nelerdir?' Heyelanlar, zemin sıvılaşması vb. bunlar önemli sorularımızdan bir tanesi. Hatlar dışında da şebekeler var, boru hattı veya su hattı var. Bunların da etkiler altında analizini gerçekleştirebiliyoruz" şeklinde konuştu.

“Bina yapım sürecini düzeltmediğimiz sürece hasarlar almaya devam edeceğiz”

Gebze Teknik Üniversitesi İnşaat Fakültesi Prof. Dr. Bülent Akbaş, “Deprem yönetmeliklerinde 475-2500 yılda yaklaşık tekrarlamak üzere bir yılda olan depreme denk gelen büyük bir deprem var. Deprem tehlikesi dediğimiz şey olasılıksal bir şey. Bu yüzden mühendiste de, belediyede de, insanımızda da suç var. Bina yapım sürecini sistemsal olarak düzeltmediğimiz sürece ciddi hasarlar almaya devam edeceğiz. Binalarla ilgili sorun depremin büyük olması değil aslında bizim o binalara gerekli mühendislik hizmetini vermemiş olmamız. Genel konuşmamız gerekirse işte bu binalarla ilgili problemler” ifadelerini kullandı.

Her türlü düzensizlik var bizim yapılarımızda diyen Akbaş, “Yani ortalama binayı alın binanın içinde yumuşak katlar var, zayıf katlar var, kolon dayanımı yetersiz, perdeler yok, donatılar yok vb. Sismik detaylandırma yapılmamış zayıf kolonlu giriş problemleri var, düşük malzeme, işçilik kalitesi yok, bunlar olursa tabii ki ister büyük deprem olsun ister orta şiddetli deprem olsun binaların yıkılması kaçınılmaz oluyor. Aslında bizim binalarımızın çoğu şunu bilmemiz lazım, sadece kendi kendini taşıyabilen binalar, şimdi ayakta duruyorlar ama onlar sadece kendilerini taşıyorlar. Dokunsanız gidecek türde yapılar. Bu yapıları yeniden yapacak gücümüz de maalesef yok. Peki bu yapıların hepsinin deprem yönetmeliğinde belirtildiği şekilde güçlendirebilir miyiz? Böyle bir imkanımız da yok maalesef. Çünkü deprem yönetmenindeki hükümlerimiz de çok kolay değil” dedi.

Depremi ekonomik etkisi

“Kahramanmaraş depremlerinde neler yaşadık? Bundan sonra ne yapmalıyız?” başlığı altında konuşmasına başlayan Kocaeli Üniversitesi Dr. Öğretim Üyesi Serkan Engin, “Biz duygusal bir milletiz. Bir şeyler yapmaya çalışıyoruz. Bir o kadar da unutkanız, normal hayatımıza devam ediyoruz. AFAD verilerine göre; 6 Şubat Pazarcık ve Elbistan’da iki deprem meydana geldi. Bu depremlerde 11 ilimizde yaşananları hala unutmadık. Resmi rakamlara göre 50 bin 783 kişiyi kaybettik ve 150 bin 204 yaralı var. Yıkılan bina sayısı 36 bin 932, 311 bin bina da hasarlar nedeniyle kullanılamaz halde. Depremi ekonomik etkisine bakacak olursak; Mühendis Odalar Birliğinin depremin 8. ayında yayınladığı raporunda acil harcama miktarı 128 TL, kamu kesimi 242. Toplamda 1.773,2 trilyon kadar bir para harcandı. Kredi kaybı, esnaf kaybı ve üretim kaybı derken 1.995 trilyonluk bir kaybımız var” ifadelerini kullandı.

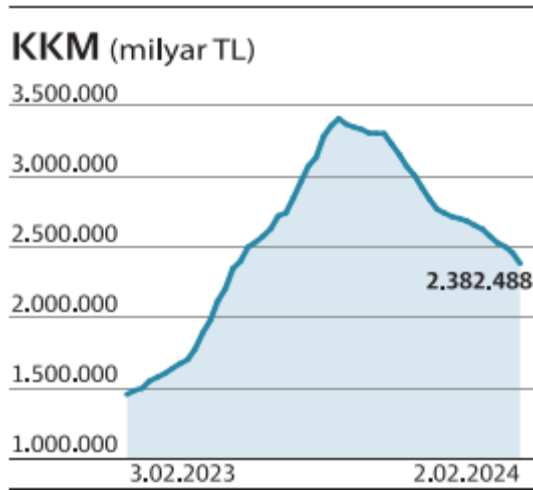
Engin, “1999 Marmara Depremi ve 2023 Kahramanmaraş depremine baktığımızda yıkılma tiplerimiz çok benzer. Halbuki bizim binalarımız daha iyi yapılıyor demiyor muyuz? Deprem yönetmeliği 25 yılda çok değişti ama yıkımlar aynı. Biz şunu diyemeyiz, deprem çok yüksekti, yıkım ondan oldu. Evet deprem yüksekti ancak işçilik ve malzeme kusurlarımız da vardı. Depremi olmasını engelleyemeyiz ama buna ilişkin önlemlerde alabiliriz. Deprem ve yapı konusunda biz bütün hasarları ortadan kaldıracak, bu bilgimiz var” dedi.

KKM'de düşüş hızlandı, döviz mevduatı sert geriledi

Merkez Bankası ve BDDK verileri, şubatin ilk haftasında kur korumalı mevduatla birlikte döviz mevduatından çıkışın hızlandığını ortaya koydu. KKM büyüklüğü geçen hafta 76,1 milyar lira azalarak 2 trilyon 382,5 milyar liraya geriledi ve son 3 ayın en hızlı çıkışına işaret etti.

Yeni yılla birlikte yavaşlayan kur korumalı mevduat hesabından çıkış geçen hafta 76.1 milyar liraya ulaşarak son 3 ayın en güçlü düşüşünü yaşadı. Yurtiçi yerleşiklerin döviz mevduatı ise geçen hafta 2.4 milyar dolar azalarak Ekim 2023'ten bu yana en sert gerilemesini gördü.

Merkez Bankası ile Bankacılık Düzenleme ve Düzenleme Kurumu haftalık verileri şubatin ilk haftasında döviz mevduatında gerilemenin ve kur korumalı mevduattan çıkışın hızlandığını ortaya koydu. BDDK verilerine göre KKM büyüklüğü geçen hafta 76.1 milyar lira azalarak 2 trilyon 382 milyar 488 milyon liraya geriledi. KKM'deki haftalık düşüş son 3 ayın en hızlı çıkışına işaret etti. TCMB haftalık para ve banka verilerine göre ise geçen hafta yurtiçi yerleşiklerin döviz mevduatı parite etkisinden arındırılmış olarak 2 milyar 382

milyon dolar azalarak Ekim 2023'ten sonraki en güçlü düşüşüne imza attı.

Tüzel kişilerin döviz mevduatı 3 milyar dolar azaldı

Merkez Bankası verilerine göre yurtiçi yerleşiklerden gerçek kişilerin döviz mevduatı geçen hafta parite etkisinden arındırılmış olarak 675 milyon dolar arttı. Bu artışta gerçek kişilerin dolar ve Euro cinsi döviz mevduatını büyütmesi etkili oldu. Tüzel kişiler ise gerçek kişilerin aksine geçen hafta döviz mevduatında büyük gerileme yaşadı. Verilere göre tüzel kişilerin döviz mevduatı parite etkisinden arındırılmış olarak 3 milyar 57 milyon dolar azaldı. Tüzel kişilerin dolar cinsi döviz mevduatı 1.5 milyar, Euro cinsi döviz mevduatının dolar karşılığı parite etkisinden arındırılmış olarak yine yaklaşık 1.5 milyar dolar geriledi.

Net uluslararası rezervlerde 2.6 milyar dolar düşüş

Merkez Bankası verilerine göre 22 Aralık haftasında 40 milyar doların üzerine çıkarak 2020 yılından bu yana en yüksek seviyesine ulaşan net uluslararası rezervler takip eden 4 hafta üst üste gerileme göstermiş 26 Ocak haftasında ise yeniden artmıştı. 2 Şubat ile biten haftada ise Merkez Bankası net uluslararası rezervi 2 milyar 637 milyon dolar azaldı ve 28 milyar 40 milyon dolara indi. Merkez Bankası toplam rezervleri ise, 2 Şubat haftasında bir önceki haftaya göre 1 milyar 717 milyon dolar azalışla 135 milyar 444 milyon dolara geriledi. 2 Şubat itibarıyla Merkez Bankası brüt döviz rezervleri 2 milyar 616 milyon dolar azalışla 86 milyar 538 milyon dolara geriledi. Brüt döviz rezervleri, 26 Ocak'ta 86 milyar 538 milyon dolar seviyesinde bulunuyordu. Bu dönemde altın rezervleri 898 milyon dolar artışla 48 milyar 7 milyon dolardan 48 milyar 905 milyon dolara yükseldi. Merkez Bankasının toplam rezervleri, 2 Şubat haftasında bir önceki haftaya kıyasla 1 milyar 717 milyon dolar azalışla 137 milyar 161 milyon dolardan 135 milyar 444 milyon dolara geriledi.

Yabancılar hisse senedinde net alıcı

Merkez Bankası haftalık menkul kıymet istatistiklerine göre ise yabancı yatırımcılar, 2 Şubat haftasında net 132.8 milyon dolarlık hisse senedi alırken, 14.5 milyon dolarlık Devlet İç Borçlanma Senedi (DİBS) ve 400 bin dolarlık Şirket Borçlanma Senedi (ŞBS) sattı. Böylece, yılbaşından 2 Şubat haftasına kadar yabancılar net 198.7 milyon dolar hisse senedi ve 273 milyon dolarlık DİBS aldı. Yurt dışında yerleşik kişilerin, 26 Ocak itibarıyla 32 milyar 238,2 milyon dolar olan hisse senedi stoku, 2 Şubat'ta 33 milyar 866,8 milyon dolara çıktı. Aynı dönemde yurt dışında yerleşik kişilerin DİBS stoku, 2 milyar 754,6 milyon dolardan 2 milyar 767,8 milyon dolara yükselirken, ŞBS stokları ise 92,7 milyon dolardan 92 milyon dolara geriledi.

Sıkılaştırma çalışıyor, ek faiz artışı, şu anda gerililik değil

Merkez Bankası, yılın ilk enflasyon raporunda yüzde 36 olan 2024 enflasyon tahminini değiştirmede. Yeni Başkan Fatih Karahan faiz artırımlarının tamamlandığını, ve olumlu sonuçlarının görülmeye başlandığını vurguladı.

Maruf BUZCUGİL - Mehmet KAYA / ANKARA

Merkez Bankası, 2024'ün ilk enflasyon raporunda enflasyon tahminlerini değiştirmede. Önceki raporda olduğu gibi, 2024 için yüzde 36, 2025 yılsonu için yüzde 14 ve 2026 için yüzde 9 tahmin korundu. Raporu tanıtan Merkez Bankası Başkanı Fatih Karahan konuşmasının başında beklenildiği gibi kararlılık mesajları verdi ve faiz artırımlarının sonlandığını net biçimde söyledi. Karahan, konuşmasının teknik bölümüne geçmeden hemen başında, politika faizinin yüzde 45'e kadar yükseltildiğini, miktarsal sıkılaştırma, seçici kredi politikalarıyla sıkılaştırmanın desteklendiğini, makroihtiyati tedbirlerin sadeleştirildiğini hatırlatarak şunları söyledi:

“Bu politikaların sonucu olarak, bir önceki Rapor döneminden bu yana, hem reel hem de finansal göstergeler para politikamızın doğru yolda ilerlediğini teyit etmektedir. Enflasyon, hedefimizle uyumlu seviyelere gerileyene kadar, gereken parasal sıkılığı korumakta kararlıyız. Enflasyon beklentilerini ve fiyatlama davranışlarını yakından takip ediyoruz. Enflasyon görünümünde herhangi bir bozulmaya kesinlikle izin vermeyeceğiz. Uyguladığımız politikalar etkisini göstermeye başlamakla beraber,

kalıcı fiyat istikrarına ulaşana kadar, politika duruşumuzu sürdürerek enflasyonu tahmin ettiğimiz patikada düşürecek ve orta vadede ekonomimizi kalıcı fiyat istikrarına ulaştıracağız.”

Merkez Bankası duruşuna yönelik “anahtar liste”

Karahan’ın konuşmasında genel gidişatın programa uygun ve olumlu olduğu sıklıkla söylenmekle birlikte, riskleri öne çıkaran unsurlar dikkati çekti. Karahan, politika duruşlarına yönelik dikkate alacakları unsurları sıralayarak şunları söyledi:

“Politika faizinin ocak ayında ulaştığı seviye ve parasal aktarımı güçlendirmek için atmakta olduğumuz destekleyici adımlarla birlikte, dezenflasyonun tesisi için gerekli parasal sıklılık düzeyine ulaştığımızı değerlendiriyoruz. Bu noktada belirtmek isterim ki, politika faizinin mevcut seviyesi gerektiği müddetçe sürdürülecektir. Bu süreçte iki ana koşul gözetilecektir:

Bunlardan ilki, aylık enflasyonun ana eğiliminin belirgin bir düşüş göstermesidir. Bu kapsamda, ana eğilim, iç talep, ithalat ve finansal koşullara ilişkin göstergeleri yakından izleyeceğiz.

İkincisi ise, enflasyon beklentilerinin öngörülen tahmin aralığına yakınsamasıdır. Bu çerçevede, geniş kapsamlı enflasyon beklentisi göstergeleri takip edilecektir.

Öte yandan, enflasyon görünümünde belirgin bir bozulma öngörülmesi halinde, parasal sıklılık gözden geçirilecektir. Bu süreçte; -Enflasyon beklentileri, -Fiyat belirme davranışları, -Kamu harcama ve vergi politikası, -Ücretler, -Özel tüketim, gibi unsurların enflasyon görünümünde tahminimizden belirgin bir sapmaya yol açacağına anlaşılmaması durumunda para politikası duruşu sıkılaştırılacaktır.

Politikalar talepteki aşırılığın giderilmesinde başarılı oldu

Karahan, 2023 3. çeyrekteki enerji fiyatları, vergi, döviz kuru ve asgari ücret artışı şoklarının, beklenti ve fiyat davranışlarını bozduğu ama üçüncü çeyrek fiyatlarına yansıdığını, 4. çeyrekte iyileşme başladığını ve 4. çeyrekteki enflasyonun 3,3 puanda kaldığını hatırlattı. Talebin enflasyona etkisinin 2023’te daha belirgin olmakla birlikte sıkılaştırmanın etkilerinin görüldüğünü, perakende satış hacminin yavaşladığını ve kasımda negatife döndüğünü belirten Merkez Bankası Başkanı, olumluya dönen bu işaretlerin ardından risklere dikkat çekerek talep ve hizmet enflasyonunu öne çıkararak şunları söyledi:

“Politikalarımız, talepteki aşırılığın giderilmesinde başarılı olmakla birlikte, perakende satışların mevcut seviyesinin halen dirençli olduğunu değerlendiriyoruz. Yurt içi talebin dezenflasyon sürecini sürükleyici yönde hareket etmesini sağlamak için parasal duruşumuzu korumakta kararlıyız. Hizmet enflasyonu eğiliminde de son çeyrekte yavaşlama kaydedilmekle birlikte, katılık sürmektedir. Parasal sıkılaştırma, kısa vadede, mal enflasyonu üzerinde daha etkilidir.

Hizmet enflasyonu ise, düzenlemeye tabii yönetilen kalemler ile eğitim ve sağlık hizmetleri ve kira gibi geçmiş enflasyona endeksleme eğilimi güçlü kalemler sebebiyle önemli bir atalet sergilemektedir. Bu kalemler, şokların enflasyon üzerindeki etkilerinin uzun bir süreye yayılmasına neden olmaktadır. Ücret/fiyat güncellemeleri ve sözleşme yenilemelerinde önemli bir ay olan ocakta, hizmet fiyatlarında yüksek oranlı artışlar gözlenmiştir. Hizmet grubunda ataletin azalmasında, beklentilerin çıpalanması da kritik olacaktır. ”

Hizmet enflasyonuna yönelik değerlendirmelerde bulunan Karahan, katılığın önemli bir kısmının kiralardan ve konut piyasasındaki arz yetersizliğinden geldiğini ve dikkatle takip edildiğini; bu nedenle kiralar üzerindeki baskının azalması ve beklenti çıpalamasının önemli olduğunun altını çizdi.

İç talepte dengelenme devam ediyor

Merkez Bankası Başkanı Karahan, iç talepteki dengelenmenin tam olarak gerçekleşmediği sözleri hatırlatılarak, mevcut faiz seviyesine yönelik görüşünün sorulması üzerine, beklentilerin tam olarak iyileşmediğini ve çıpalanması gerektiğini vurgulayarak “Verilere baktığımızda dengelenmenin devam ettiğini görüyoruz. Faiz seviyesi yeterli-yeterli değil farklı görüşler olabilir ama önemli olan gelen verilerin ne ima ettiğidir. Perakende satışlar, dış ticaret açığı, cari açık, TL mevduat bunlar önemli veriler. Sağlıklı bir gelişme olduğunu değerlendiriyoruz, kritik olan, önümüzdeki dönemde finansal koşulların politika faizinin mevcut seviyesini yansıtmasıdır. Bu yüzden de likidite yönetimi büyük önem kazanıyor. Doğru yaptığımız takdirde, Finansal koşullar, mevduat faizleri politika faizi para politika duruşumuzu sağlıklı şekilde yansıtacak ve dezenflasyona yardımcı olacaktır” dedi. Karahan, iç talep dengelenmesinde, tüketim özellikle dayanıklı tüketim ürünleri, kira, beklentilerin önemine değindi.

Göstergeler tahminimizden daha iyi

Başkan Karahan, enflasyonda riskleri öne çıkaran konuşmasında ocak ayı gelişmelerini örnek olay gibi değerlendirdi. Ocak ayındaki asgari ücret artışlarının öngördükleri tahminin üzerinde olduğunu belirten Karahan, buna ilave olarak yönetilen-yönlendirilen fiyatlar ile geriye doğru endeksleme etkisiyle hizmet grubu fiyatlarındaki artışın enflasyonu aylık bazda yükselttiğini anlattı. Karahan, “Önceki rapordan bu yana göstergeler, tahmin ettiğimizden daha hızlı gerilemiş bir ana eğilime işaret etmektedir. Bu durum, parasal sıkılaştırmanın fiyatlama davranışlarını öngördüğümüzden daha güçlü etkilediğini ima etmektedir. Ocak ayındaki yükseliş sonrasında, enflasyonun ana eğiliminin zayıflayacağını değerlendiriyoruz. Bununla birlikte, ana eğilim üzerinde riskler de söz konusudur. Özellikle, ücret ayarlamalarının talep üzerindeki yansımalarını yakından takip ediyor olacağız” dedi.

TL sterilizasyon devam edecek, döviz biriktirme sürece

Merkez Bankası Başkanı, konuşmasında sıklıkla TL’nin sterilizasyonuna yönelik olarak alınan zorunlu karşılıklara faiz ödenmesi uygulamasına vurgu yaptı. Soru

cevap bölümünde, yakın zamanda Hazine'nin ertelenmiş ödemeleri yapmasıyla oluşacak TL fazlasının yanında, dönemsel olarak da likidite fazlası oluştuğunu, bunu dikkatle sterilize ettiklerini kaydeden Karahan, burada önemli unsurun mevduat faizlerinin aşağı gitmesini engellemek olduğunun altını çizdi. Piyasalarda Merkez Bankası politika faizinin belirgin şekilde altında mevduat faizi oluşması ve ayrıca enflasyon nedeniyle negatif reel faiz durumunun sürmesi eleştiriliyordu. Bu arada, Merkez Bankası Başkan Yardımcısı Cevdet Akçay da, zorunlu karşılıkların artırılması ile zorunlu karşılıklara faiz verilmesinin etkisinin bankacılık kesimi için farklı sonuçlar doğurduğuna dikkat çekerken, Merkez Bankası Başkanı Karahan kısa bir süre geçmesine rağmen depo hesabı yoluyla TL sterilizasyonunun sürdüğü bir ortamda, zorunlu karşılıklara faiz ödenmesinin kısa sürede etkisinin gözlemlendiğini ancak sürecin dikkatle izlenerek bir yorum yapılabileceğini anlattı. Merkez Bankası Başkanı, para piyasaları açısından dikkatle takip edilen döviz rezervlerinde de iyileşmenin sürdüğünü belirtirken, Başkan Yardımcısı Hatice Karahan, optimal rasyo olarak değerlendirilen, rezervlerin M2 para arzına oranı ile ithalatın aylık ithalatı karşılama süresinin 5 aya uzamış olması durumunun optimal kabul edilen seviyenin üstünde olduğunu söyledi.

Piyasaya reeskont ve KKM dönüşü için döviz veriyor

Fatih Karahan, soru cevap bölümünde Merkez Bankası'nın döviz seviyesi bakımından dalgalı kur politikasından vazgeçmediğinin altını çizdi. Buna karşılık, kur korumalı mevduattan çıkışlarda bir miktar dövize gidiş ve ihracat gelirlerinin yüzde 40'ının Merkez Bankası'nda olması nedeniyle oluşan likidite açığını karşılamak için piyasaya döviz verildiğini kaydetti. Karahan ayrıca KKM'den çıkışlarda dövize kayma eğiliminden kaynaklı olarak ocak ayında bir miktar rezerv azalışının da olduğunu söyledi.

Kredi kartı harcamasına ilave sıkılaştırma hazırlığı

Soru cevap bölümünde, kredi kartı harcamalarındaki yüksek artışın hatırlatılması üzerine Fatih Karahan, Aralık ayında hızlı bir harcama gözlemlendiğini ve bunun Ocak 2024'te asgari ücretteki artış gözlenerek, fiyat artışlarının da dikkate alındığı bir erken harcama niteliği taşıdığı görüşünün bulunduğunu belirtti. Harcamaların kısılmasını sağlama yönünde çalışma içinde olduklarını ve bir düzenleme talep edebileceklerini söyledi. Karahan, "Kredi kartı konusunda bir düzenleme yapılması gerektiğini düşünüyoruz" diye konuştu.

Başkan Yardımcısı Akçay: Yüzde 36 iddialı ama erişilebilir

Başkan Yardımcısı Cevdet Akçay, soru cevap bölümünde şunları söyledi: "İçinde çalıştığımız sistemde çok kapsamlı regülasyon var sadeleştirmeden söz ediyoruz. Sadeleştirmeye çalıştığımız regülasyon seti içinden çıkmaya çalıştığımız KKM'yi pazarlandırmak üzere kurulmuş sistem. Biz aynı sistemi sadeleştirerek normalleşme sürecine hala geçiriyoruz. Dolayısıyla 45 faiz yeterli mi? Yeterli olacağı parasal sıkılaştırmayı devreye sokmaya çalışıyoruz ki daha fazla anlam taşıyabilsin. Yaptığımız şeyin bazen formunu insanlar ciddi şekilde gözden kaçırıyorlar.

Sadeleşmeden ziyade şunu yaptık, makulleştirme, daha anlaşılır hale getirmek ve yavaş yavaş da bundan kurtulmak. Süreci doğru anlamazsak bazen şöyle sorular geliyor. '38-39 yapsalar daha anlamlı olur' falan. Yine hatırlatayım size. Şu an içinde bulunduğumuz 'setting'de ağırlıklı ortalama fonlama maliyeti mevduat faizi linki (bağı) kopmuş, politika faizi enflasyon linki kopmuş, faiz kur linki kopmuş... Biz 7 aydır bu kopan linkleri ihdas ediyoruz. Dolayısıyla 36 hedefini değiştirmekten ziyade o hedefe bizi sürekli yakınsatacak olan önlemleri devreye sokmak çok daha anlamlı. Öbür türlü yaptığınız işe olmayan bir önem atfediyor olursunuz. Yüzde 36 hedefi iddialı mı? Evet iddialı ama iddiasız hedef koyan Merkez Bankası bence oksimorondur zaten. İddialı ama erişilebilir bir hedef, enflasyonu aşağı indirmekte/düzeltilmekte iddiasız ve rahat ulaşılabilir bir hedeften çok daha iyidir. Merkez Bankacılar çok iyi anlayacak bu söylediğim şeyi. Dolayısıyla yaptığımız şeyin doğruluğuna fena halde inanıyoruz. Bu hedeften hakikatten feragat etme niyetimiz yok. Bu hedefin ulaşılabilir olduğunu noktasını gördüğümüzde nedir temel kriter, yıllık enflasyon aşağı geliyor ama aylık enflasyon ana eğiliminde düzelme durmuş. Bizim için alarm."

Cevdet Yılmaz'dan enflasyon değerlendirmesi: Ocak ayında istisnai durum oldu

Cumhurbaşkanı Yardımcısı Cevdet Yılmaz, "Aylık bazda enflasyonda düşüşler başlamıştı, ocak ayında istisnai bir durum oldu. Ocak ayları genelde yıllık ayarlamaların yapıldığı aylardır. Burada geçici bir yükseliş olduğunu düşünüyoruz. Önümüzdeki aylarda yine enflasyonda aylık bazda düşüşleri kademeli bir şekilde göreceğiz." dedi.

"Türkiye'de Sanayinin Sigortalanması Çözüm Önerileri" toplantısı İstanbul Sanayi Odası'nın (İSO) ev sahipliğinde düzenlendi.

Programa Cumhurbaşkanı Yardımcısı Cevdet Yılmaz, Hazine ve Maliye Bakan Yardımcısı Osman Çelik ve İSO Yönetim Kurulu Başkanı Erdal Bahçivan katıldı.

Sözlerine, geçen yıl yaşanan deprem felaketinde hayatını kaybeden vatandaşları anarak başlayan Cumhurbaşkanı Yardımcısı Cevdet Yılmaz, "Sanayici ve iş insanlarımızın her zaman yanında olan Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan'ın sizlere selamlarını ve başarı dileklerini de iletmek istiyorum. İstanbul Sanayi Odası, kurulduğu günden bu yana Türk sanayisinin en güçlü temsilcilerinden biri olmuştur. Ülkemizin sanayi sektörü üretiminin yaklaşık yüzde 33'ünü gerçekleştiren, katma değer üreten sanayicilerimizle bir arada olmaktan mutluluk duyuyorum. Orta Vadeli Plan, 12. Kalkınma Planı ve ardından 2024 yılı bütçe hazırlıklarımız kapsamında orta

ve uzun vadeli yol haritalarımızı sizlerin fikir ve önerilerini alarak hazırlamıştık. Hangi konu olursa olsun ilk yapmamız gereken tarafları, paydaşları belirlemek onlarla birlikte katılımcı bir anlayışla hazırlıklar yapmak, içeriği zenginleştiriyor ve güçleştiriyor. Bugün ise “reel sektörün sigorta araçlarıyla daha etkin şekilde korunması” konusunda farkındalık oluşturmak ve yine varsa sanayicimizin fikir ve önerilerini almak için bir aradayız. Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan’ın güçlü liderliğinde, politika belgelerimizle ekonomideki belirsizliği azalttık, Mayıs ayında siyasi belirsizlikler ortadan kalkmıştı.” dedi.

“Bu dönemde sanayi sektörü yüzde 6,1 oranında büyümeyi başarmıştır”

Yılmaz konuşmasının devamında, “Ekonomimizin ve finans alanındaki kazanımlarını artırmaya ve Türkiye Yüzyılı vizyonumuzla geleceğe güvenle bakmaya kararlıyız. Yatırım, istihdam, üretim ve ihracat odaklı büyüme stratejimizi destekleyici bir sanayi ekosistemine sahibiz. 2003-2022 döneminde Türkiye ekonomisi yıllık ortalama yüzde 5,4 oranında büyürken bu dönemde sanayi sektörü yüzde 6,1 oranında büyümeyi başarmıştır. Böylece, sanayi sektörünün milli gelirden aldığı pay 2002 yılında yüzde 20,1 iken 2022 yılında bu oran yüzde 26,4’e yükselmiştir. Türkiye bugün bölgesinde, dünyada en önemli sanayi ülkelerinden biri olarak ön plana çıkmış durumdadır. Diğer taraftan sanayi sektörü içinde yer alan imalata sanayimiz de küresel rekabet gücünü korumaya devam etmekte olup bu sektörde üretim, istihdam ve ihracat gibi temel göstergelerde artış eğilimi devam etmektedir. Nitekim 2022 itibarıyla imalat sektörünün milli gelir içindeki oranı da yüzde 22,1’e yükselmiştir. Önümüzdeki 5 yıllık dönemde imalat sanayii başta olmak üzere, öncelikli sektörler olmak üzere tüm sektörlerde, yüksek katma değerli üretim yapısına geçişi sağlamayı amaçlıyoruz.” şeklinde konuştu.

“Enflasyonda aylık bazda düşüşleri kademeli bir şekilde göreceğiz”

Yılmaz, “12. Kalkınma Planı döneminde yeşil ve dijital dönüşümü odağına alan ve yerel kaynakları azami seviyede kullanan bir üretim yapısıyla ülkemizin en önemli üretim merkezlerinden biri olmasını hedefliyoruz” ifadelerini kullanarak, Bu doğrultuda imalat sanayiinde yatırımı, üretimi, istihdamı ve ihracatı artırmaya yönelik politikalarımızı ortaya koymuş durumdayız. Güçlü ve büyük Türkiye hedefimize İstanbul Sanayi Odası başta olmak üzere tüm sanayicilerimizle yürüyeceğiz. Türkiye’nin sanayicisi; küresel ekonomideki zorluklara rağmen ihracat rekorları kıran, üretim çarklarını hızlandıran bir yapıya sahiptir. Makro düzeyde de büyümede dengelenme, enflasyonu düşürme, ithalata bağımlılığı azaltma ve cari işlemlerde kalıcı bir düşüş sağlama doğrultusunda gerekli politikaları hayata geçiriyoruz. Aylık bazda enflasyonda düşüşler başlamıştı, Ocak ayında istisnai bir durum oldu. Ocak ayları genelde yıllık ayarlamaların yapıldığı aylardır. Burada geçici bir yükseliş olduğunu düşünüyoruz. Önümüzdeki aylarda yine enflasyonda aylık bazda düşüşleri kademeli bir şekilde göreceğiz. Yıl ortasından itibaren de yıllık bazda düşüşü belirgin bir şekilde göreceğimizi düşünüyoruz. Bu doğrultuda bir taraftan güncellenmiş para politikalarımızda, diğer taraftan güçlü maliye politikalarımız ve yapısal reformlarla yolumuza devam edeceğiz. Daha istikrarlı bir yapı oluşması, enflasyonun arzu

ettiğimiz düzeylere gelmesi sanayimiz için de, sigortacılık sektörümüz için de çok daha uygun bir ortam oluşturacaktır.” diye konuştu.

“Sigortacılıktaki yükseliş, siyasi güven ve istikrar ortamında devam etmektedir”

Sigortacılık ve istikrar arasındaki ilişkiyi açıklayan Yılmaz, “Aralık ayı içerisinde ülkemizde sigortacılığın 100’üncü yılını kutlayarak sigortacılığın ülkemizde katettiği mesafe ve ekonomimiz açısından önemini vurgulamıştık. Sigortacılık alanındaki yükseliş, siyasi güven ve istikrar ortamında devam etmektedir. Sigorta vesilesiyle risklere karşı önlem alınırken aynı zamanda tasarruf yoluyla ekonomiye ve yatırımlara katkı sağlanmaktadır. Türkiye sigortacılık sektörü bugün ekonomide biriken fonları, para ve sermaye piyasalarına yönlendirerek ülkemizde finansal piyasaların gelişmesine, ekonominin büyümesine ve istihdamın artmasına destek olmaktadır. Sigorta sektörünün; ekonomimize olan katkısının, finans sisteminden aldığı payın çok ötesinde olduğunun farkındayız.” cümlelerini kullandı.

“Sigorta sektörü henüz arzu ettiğimiz yerde değil”

Reel sektörde sigorta araçlarının yeteri kadar benimsenmediğini gördüklerini söyleyen Yılmaz, “Sigorta sektörü henüz arzu ettiğimiz yerde değil maalesef. 2023 yılında Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) tarafından sigorta teminatı bulayan sanayi kuruluşlarına yönelik yapılan bir anket çalışmasında; ankete katılan sanayi kuruluşlarının yüzde 51’i son 5 yıl içerisinde hiçbir hasar yaşamamalarına rağmen sigorta poliçelerinin yenilenmediğini ve diğer sigorta şirketlerinden de poliçe yaptıramadıklarını beyan etmişlerdir. 6 Şubat’ta yaşadığımız deprem felaketi sonrasında, büyük yatırımlara sahip bölgedeki sanayicilerimizin sigorta yaptırmamaları ya da yeteri kadar sigorta teminatı almamaları nedeniyle ağır maliyetlere katlandıklarını da görmüş olduk. Burada hem sigorta araçlarının sanayicilerimizi doğru bilgilendirmekte daha proaktif olmaları hem de sanayicilerimizin risk değerlendirme konusunda daha hassas olmaları gerektiğini tavsiye ediyoruz. Sanayi sektöründe sigortacılık anlayışının sadece hasar ve kaybın ortaya çıktığı durumlarda değil, tüm iş süreçlerinde başvurulacak bir güvence mekanizması haline dönüştürülmesi gerektiğine inanıyoruz.” şeklinde konuştu.

“Marmara’daki sanayi tesislerinin afet risk analizlerini tamamlayacağız”

Yılmaz konuşmasını, “Marmara bölgesindeki sanayi tesisleri başta olmak üzere kritik altyapıların afet risk analizlerini kalkınma ajansları koordinasyonunda tamamlayacağız. Sanayi üretiminde risklerin farkında olmak, maliyetlerin azaltılması, iş sürekliliği ve rekabet avantajı gibi açılardan sanayinin sigortalanması konusunu İstanbul Sanayi Odası ailesinin de sahipleneceğine inanıyorum.” ifadeleriyle sonlandırdı.

Tahmin aralığının üst sınırına çoktan razıyız ama o da zor

Alaattin AKTAŞ

09 Şubat 2024 Cuma

Merkez Bankası yılın ilk enflasyon raporunu açıkladı ve bir önceki raporda dile getirilen tahmin değiştirilmedi. Merkez Bankası bu yılın enflasyon tahminini yine orta noktası yüzde 36 olmak üzere yüzde 30 ile yüzde 42 arasında tahmin etti.

Enflasyon raporunu açıklayan yeni Başkan Fatih Karahan, geçen ayın PPK metninde vurgulanan ilkelere bir kez daha dikkat çekti.

Parasal sıkılık düzeyine ulaşılmıştı; bu oran, enflasyonun ana eğiliminde belirgin bir iyileşme sağlanana kadar sürdürülecek ve enflasyona ilişkin risk oluşması durumunda yeniden gözden getirilecekti.

Tahmin yüzde 36 ama...

Dile getirilen tahmin yine yüzde 36 olmaya 36 ama biraz detaya inip aylık varsayımlardan hareket edilince ortaya aslında Merkez Bankası'nın da yüzde 39-40'a çoktan razı olduğu gibi bir sonuç çıkıyor.

Gerçi böylesi bir sapmanın pek de önemi yok; hani tahmin örneğin 4'tür de gerçekleşme 8'e çıkmıştır, o durumda aradaki fark çok önemlidir. 36 yerine 40 olmuş, ne önemi var ki!

Üstelik Merkez Bankası zaten "42'ye kadar alanım var" diyor. Hem enflasyonda tahmin aralığı hiç bu kadar açılmamıştı ki. 30 ile 42 arası yerine örneğin 32 ile 40 denilmedi, bu oranların ortası da 36 ederdi. Belirsizlik o kadar derin ki, Merkez Bankası ta geçen yıl 2024'ün tahminini dile getirirken marjı böylesine geniş tuttu.

Yüzde 40 nereden mi çıkıyor?

Merkez Bankası Başkanı Fatih Karahan, yıllık enflasyon tahmini olan yüzde 36'yı değiştirmediklerini ısrarla vurguladı ama verdiği aylık bazdaki oranlar biraz kafa karıştırdı.

Karahan aylık oranlara değinirken şunları söyledi:

“Yılın ilk yarısında mevsimsellikten arındırılmış aylık enflasyonun ocak ayı hariç yüzde 3 civarında seyredeceğini öngörüyoruz.

Mayıs sonrasında yıllık manşet enflasyonda hızlı bir düşüş göreceğimiz dezenflasyon dönemine gireceğiz. Bu dönemde olumlu yöndeki baz etkileri ve daha önemlisi enflasyonun ana eğilimindeki düşüşün devamı etkili olacaktır. Bu süreçte, iç talepteki dengelenmenin devamı, ücret güncellemelerinin tamamlanmış olması ve manşet enflasyondaki düşüşün beklentilerde oluşturacağı ilave iyileşme önemli rol oynayacaktır.

Böylelikle, mevsimsellikten arındırılmış ortalama aylık enflasyonun önce yüzde 2.5’in altına, yılın son çeyreğinde ise yüzde 1.5 civarına gerileyeceğini öngörüyoruz.”

Şu durumda şubat-mayıs döneminde aylık yüzde 3 kadar, haziran-eylül döneminde yüzde 2.5’in altında, son çeyrekte yüzde 1.5 dolayında artış bekleniyor. Bu oranları, hatta mayıs sonrası için yüzde 2.5 ve yüzde 1.5’in biraz altındaki oranları esas aldığımızda bile karşımıza yüzde 40 dolayında bir yıllık artış çıkıyor.

Dolayısıyla Merkez Bankası da her ne kadar yüzde 36’da ısrarcı olduğunu dile getiriyorsa da bu düzeyin üç-dört puan üstünde bir gerçekleşmeye dünden razı görünüyor.

Yüzde 40 iyi bir oran

Aslında 2024 enflasyonunu yüzde 40 dolayında tutmak zaten başarı.

Çok değil, geçen yılki seçimler öncesinde ve sonrasında yaşadıklarımızı hatırlayalım ve soralım:

* Geçen yıl mayıs seçimlerinden önce döviz aylarca neredeyse sabit tuttuk mu, tuttuk.

* Seçimden hemen sonra bir anlamda serbest bırakılan döviz haziran ve temmuz toplamında yüzde 33’e yakın arttı mı, arttı.

* Kurdaki bu rekor artışın etkisiyle temmuz ve ağustos ayları toplamında yüzde 20’ye yaklaşan bir fiyat artışı gördük mü, gördük.

* Bu yıl da seçim dolayısıyla ertelenen bir kur artışı yok mu, var gibi görünüyor.

* Bu yıl da yine seçim dolayısıyla ertelenen zamlar yok mu, var.

* Peki Şu durumda seçimden sonra ertelenen bu kur artışı ve zamlar devreye girince aylık artışları umulduğu gibi olumlu götürmek mümkün olabilir mi, hayır.

Akçay'ın dikkat çektiği alarm

İşte aylık artışlar umulan düzeye indirilemezse Başkan Yardımcısı Cevdet Akçay'ın dikkat çektiği alarm durumu ortaya çıkar. Enflasyon raporu toplantısında konuşan Başkan Yardımcısı Cevdet Akçay ne dedi, hatırlayalım:

“...Aylık enflasyonun ana eğiliminde düzelme durmuş; bu bizim için alarm! Yıllığın aşağı geliyor olması önemli değil. O gözlemlediğimiz göstergede (aylık oranda) eğer gerekli iyileşmeyi görmüyorsak bizim için alarmdır, gerekli tedbirleri alırız.”

Seçimden sonrası için aylık oranların öyle umulduğu gibi hızla aşağı çekilememesi tehlikesi mevcut. Merkez Bankası'nın o durumda gerekli müdahaleyi yapacağı hem Başkan Karahan, hem Yardımcısı Akçay tarafından üstüne basa basa dile getiriliyor.

Getiriliyor ama o tedbirler eğer faiz artırmaksa bunu yapabilecek miyiz, yeni bir faiz artışına girişebilecek miyiz? Merkez Bankası'nın bunu gerekli görmesinin yeterli olmayacağını herkes biliyor çünkü.

Yüzde 50 bile şaşırtıcı olmaz

Her ne kadar Merkez Bankası yüzde 36 tahmininde ısrarlıysa da ve en fazla yüzde 40'a kadar bir oran bekliyor görüntüsü sergiliyorsa da bu yılın enflasyonunun yüzde 50'ye kadar çıkması şaşırtıcı olmaz.

Biraz önce dile getirdiğim kurun ve bağlı olarak fiyatların seçimden sonra hızlanması durumunda öyle yüzde 30'lu, 40'lı oranlarda kalınamaz.

Hem Merkez Bankası fiyatlama davranışları konusunda çok iyimser. Fiyatlama davranışlarındaki bozulmanın düzeldiği yok, gün geçtikçe de bu konuda daha kötüye evriliyoruz.

Dolayısıyla seçim sonrası yaşanması muhtemel bir kur atağı, bu davranış bozukluğuna yeni bir ivme kazandırır ve 40'lı düzeyleri mumla arar hale geliriz.

Hazine'den ocakta rekor nakit açığı

Naki BAKIR

09 Şubat 2024 Cuma

Merkezi yönetim bütçesinin ana bölümünü oluşturan genel bütçenin nakit bazdakigelir ve giderleri arasındaki farkı ifade eden Hazine nakit açığı, ocakta 206,8 milyar lira ile aylık bazda tarihi en yüksek düzeye ulaştı.

Merkezi yönetim bütçesinin en büyük bölümünü oluşturan “genel bütçe”nin gelir ve giderleri arasındaki farkı ifade eden Hazine nakit açığı, ocakta 206,8 milyar liraya ulaşarak, bugüne kadarki en yüksek aylık düzeyde gerçekleşti.

Hazine nakit dengesi (Milyon TL)				
	2023 (Yıllık)	Ocak 2023	Ocak 2024	Değ. (%)
NAKİT DENGESİ	-825.783,9	-54.300,2	-206.835,2	280,9
- GELİRLER	5.322.866,9	291.145,7	621.736,1	113,5
- GİDERLER	5.959.403,4	345.617,7	828.571,3	139,7
Faiz dışı giderler	5.394.533,8	325.728,2	721.326,3	121,5
Faiz ödemeleri	564.869,6	19.889,5	107.245,0	439,2
ÖZELLEŞTİRME ve FON GELİRLERİ	10.752,7	171,8	0,0	-
FAİZ DIŞI DENGİ	-71.666,9	-34.582,5	-99.590,2	188,0
FİNANSMAN	625.783,9	54.300,2	206.835,2	280,9
- BORÇLANMA (NET)	823.473,0	110.478,6	129.039,9	16,8
DIŞ BORÇLANMA (NET)	52.838,0	48.304,4	-3.517,1	-107,3
Kullanım	216.831,3	50.362,4	0,0	-100,0
Ödeme	163.993,4	2.058,0	3.517,1	70,9
İÇ BORÇLANMA (NET)	770.635,0	62.174,2	132.557,0	113,2
Kullanım	1.223.145,7	94.526,9	145.635,9	54,1
Ödeme	452.510,7	32.352,8	13.078,9	-59,6
-TMSF'DEN AKTARIMLAR	140,3	10,0	33,0	230,0
-DEVİRLİ- GARANTİLİ BORÇ G. DÖN.	10.187,9	182,9	34,4	-81,2
-BANKA KULLANIMI	-208.017,4	-56.371,3	77.727,9	-
Kur farkları	152.112,2	4.936,3	5.485,2	11,1
Kasa/banka net	-360.129,5	-61.307,6	72.242,7	-

Hazine ve Maliye Bakanlığı, merkezi yönetim bütçe sonuçları için öncü niteliğindeki Hazine nakit dengesinde ocak ayı gerçekleştirmelerini açıkladı. Buna göre Hazine ocak ayında nakit bazda 621 milyar 736,1 milyon lira gelir elde etti. Geçen yılın aynı ayına göre gelirlerde yüzde 113,5 oranında bir artış kaydedildi. Geçen yılın ocak ayında 171,8 milyon lira olan özelleştirme ve 4,5 G lisans bedeli, 2B arazi satış gelirleri ve diğer hisse satışı kaynaklı fon gelirlerinde bu yıl herhangi bir giriş olmadı.

Ocak ayının son iş gününde bankalar aracılığıyla tahsil edilen vergilerin de yaklaşık 23 milyar TL'si, tahsilat protokolleri gereğince şubat ayı Hazine hesaplarına yansdı. Hazine'nin nakit bazda giderleri ise ocak ayında geçen yılın aynı ayına göre yüzde 139,7 artışla 828 milyar 571,3 milyon liraya ulaştı. Bunun 721 milyar 326,3 milyon lirasını geçen yıla göre yüzde 121,5 artan faiz dışı harcamalar, 107 milyar 245 milyon lirasını ise yüzde 439,2 ile rekor bir artış gösteren faiz ödemeleri oluşturdu.

En yüksek aylık nakit açığı

Hazine nakit gerçekleştirmeleri (Milyar TL)		
	Nakit dengesi	Faiz dışı denge
2014	-21,7	16,5
2015	-17,2	21,3
2016	-38,2	-5,3
2017	-60,5	-18,0
2018	-70,4	-6,3
2019	-130,1	-37,7
2020	-181,9	-65,6
2021	-142,1	12,3
2022	-169,4	110,3
2023	-625,8	-71,7
2024 (Ocak)	-206,8	-99,6

Böylece, merkezi yönetim bütçesinin en büyük bölümünü oluşturan genel bütçenin nakit olarak tahsil edilmiş gelirleri ve özelleştirme ve fon gelirlerinin toplamı ile nakit olarak ödenmiş giderleri arasındaki farkı ifade eden Hazine nakit açığı, ocak ayında 206 milyar 835,2 milyon lira oldu.

Geçen yılın aynı ayındaki 54 milyar 300,2 milyonluk tutarına göre yüzde 280,9 oranında bir artış gösteren Hazine nakit açığının, aylık bazda şu ana kadarki en yüksek düzeyine ulaştığı belirlendi. Bundan önce en yüksek aylık nakit açığı, 206 milyar 369,3 milyon lira ile genel seçimlerin ardından Haziran 2023'te verilmişti. Ocak ayında rekor kıran Hazine nakit açığı, 15 Şubat'ta açıklanacak merkezi yönetim bütçe

açığının da yüksek düzeyde geleceğinin işaretini verdi.

Faiz dışı açıkta da rekor

Bu arada ocakta geçen yılın aynı ayına göre 4,4 katlık artışla 107 milyar lirayı aşan faiz ödemeleri, Hazine nakit açığındaki rekor artışta etkili olurken, faiz dışı nakit açığı da yüksek düzeyde gerçekleşti. Geçen yıl ocak ayında 34 milyar 582,5 milyon lira olan faiz dışı nakit açığı, bu yıl aynı ayda yüzde 188'lik artışla 99 milyar 590,2 milyon liraya ulaştı. Ocakta, geçen yılın tümündekinden daha yüksek tutarda bir faiz dışı açık verildi. 2023 yılının tümünde Hazine 71 milyar 666,9 milyon lira faiz dışı nakit açığı vermişti.

Ana finansman iç borçlanma

Ocak ayında verilen nakit açığının büyük bölümü iç borçlanma yoluyla finanse edildi. Hazine ocak ayında 13 milyar 78,9 milyon liralık iç borç geri ödemesi gerçekleştirirken, 145 milyar 635,9 milyon liralık yeni borçlanmaya gitti ve net iç borçlanma 132 milyar 557 milyon lira ile geçen yılın ocak ayındakinin yüzde 113,2 üzerinde gerçekleşti.

Dış borçlarda ise ocakta 3 milyar 517,1 milyon liralık geri ödeme gerçekleştiren Hazine, yeni borç almadı ve net ödeyici oldu. Ocak ayında Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu'ndan (TMSF) 33 milyon liralık aktarım ve 34,4 milyon liralık da devirli-garantili borç geri dönüşü kaydeden Hazine, nakit açığının kalan kısmını ise kasadan karşıladı. Bir ayda 77 milyar 727,9 milyar liralık kasa-banka kullanımına giden Hazine, bunun 5 milyar 485,2 milyon lirasını kur farklarından karşıladığı için kasa bakiyesi net olarak 72 milyar 242,7 milyon lira azaldı.

Yıllık açık, aylık açık oldu

Hazine'nin ocak ayı nakit gerçekleştirmelerinde ortaya çıkan açık, 2023 hariç önceki yılların tümündeki açık tutarlarının üzerinde gerçekleşti. 2014 yılının tümünde 21,7 milyar, 2015'te ise 17,2 milyar lira olan Hazine nakit açığı, izleyen dönemde hızla büyüyerek 2016'da 38 milyarı, 2017'de 60 milyarı, 2018'de 70 milyarı, 2019'da 130 milyarı, 2020'de 180 milyarı aşmış, büyük depremin yaşandığı ve genel seçimlerin yapıldığı 2023 yılının tümünde ise 625,8 milyar lira ile rekor kırmıştı. 2024'ün ilk ayında 206,8 milyar lira olarak gerçekleşen nakit açığı, yılın tümündeki olası açığın geçen yılki düzeyinin çok üzerinde gerçekleşebileceğine işaret ediyor. Bu yılın tümündeki merkezi yönetim bütçe açığı ise 2 trilyon 651,9 milyar lira olarak öngörülüyor.

Hazine nakit dengesi – bütçe ilişkisi

Mali açıdan kamu kesimi; merkezi yönetim, sosyal güvenlik kurumları, yerel yönetimler ve KİT'ler olmak üzere dört kesimden oluşuyor. Genel bütçeye dahil idareler, özel bütçeli idareler ve düzenleyici ve denetleyici kurumlar, merkezi yönetimi oluşturuyor. Bütçe nakit dengesi merkezi yönetim bütçesinin nakit dengesini ifade ederken, Hazine nakit dengesi merkezi bütçenin en büyük bölümünü oluşturan genel bütçenin gelirleri ve giderleri arasındaki farkı gösteriyor.

Bütçe nakit dengesi ile Hazine nakit dengesi arasında fark küçük olduğu için, Hazine nakit gerçekleştirmelerindeki seyir, büyük oranda bütçe açığının seyrini yansıtıyor. Buna göre açıklanan ocak ayı Hazine nakit dengesi verileri, 15 Şubat'ta açıklanacak Merkezi Yönetim Bütçe verileri için öncü niteliğinde.

MB'yle mi, yatırım/ üretim ekosistemiyle mi?

Ferit Barış PARLAK

09 Şubat 2024 Cuma

Merkez Bankası (MB) Başkanı Dr. Fatih Karahan'ın dünkü sunumu/ yanıtları ve yardımcıları ile gösterdiği uyum ve Dr. Cevdet Akçay ve Prof. Hatice Karahan'ın rasyonel açıklamaları, "reel ekonomiyi ve ahlaki törpüleyen enflasyon" için MB'nin elinden geleni yapacağını gösteriyor...

Yaklaşık 10 yıldır tutturamadığı tahminleri/hedefleri ile sorgulanan ama yeni dönemde güven inşa etmeye çalışan MB'nin görevi de bu...

Soru şu: MB'nin para politikası, enflasyonu indirmek için tek başına yeterli mi?

Etin/sütün/buğdayın/yağın/şekerin/makinenin (Vb) kilosunu 1 birimden 0.90 birime düşürmek için üretimde verimliliği artırmak yerine yapılan ithalat; Ve üreticiyi zarar ettirerek, üretimden soğutmak/uzaklaştırmak... MB, bu uygulamaların, "yatırım/üretim ikliminde" yarattığı tahribatla baş edebilir mi?

Sanayide ve teknolojide gelişime öncü olan Kamu İktisadi Teşebbüsleri... Teknik elemanlar için de bir okulken...

1 kişinin yapacağı, geliştirebileceği, verimlilik sağlayabileceği iş için, siyaset aracılığı ile 10 kişi alınıp zarar ettirilirken... Ve bu zarar, sebep gösterilerek, 3-5 kuruşa satılırken...

09.02.24

Bu politika ve uygulamalarla finansal ve beşeri kaynak israfının ve verimsizliğin önü açılırken... MB, bu uygulamaların “yatırım/üretim ekosisteminde” yarattığı tahribatla baş edebilir mi?

Gençlerin yeteneklerini geliştirmeye odaklı bir eğitim sistemi yokken...

Hatta yetenekleri törpüleyen bir eğitim sistemi varken... Bu nedenle sanayide/tarımda/Ar-Ge’de teknik eleman açığı korkunç boyutlara ulaşmışken... Reel ekonomi üretecek/geliştirecek beşeri kaynağa ulaşamıyorken...

Yetenekli gençler, parasızlık/fırsat eşitsizliği nedeniyle iyi okullarda eğitim alamazken... MB, bu uygulamaların “yatırım/üretim ekosisteminde” yarattığı tahribatla baş edebilir mi?

Envanter ve veri eksikliği nedeniyle atıl yatırımları artırırken...

Kredi kullandırma ve teşvik/destek politikalarıyla haksız rekabet ve israf körüklenirken... Öncelikli yatırım alanları planlanamazken... MB, bu uygulamaların “yatırım/üretim ekosisteminde” yarattığı tahribatla baş edebilir mi?

VELHASIL

Sadece Türkiye değil, gelişmiş, az gelişmiş tüm dünya ülkelerinde de durum bu...

MB Başkanları (ABD, AB, Japonya dahil), sadece para politikasıyla enflasyonun indirilemeyeceğini belirtip, hükümetleri kamu maliyesi ve reel sektör için harekete geçmeye davet ediyor...

Kaldı ki, sadece para politikası ile enflasyonun düşürülemeyeceğini, son 10 yılda 120 kez açıklanan enflasyon rakamları anlatıyor...

(Normalde döviz fiyatını düşürecek bir sunum yaptı Başkan Karahan ama sunumdan sonra döviz fiyatında düşüş olmaması da sadece para politikası ile olamayacağının diğer kanıtı...)

Abdulkadir Selvi

Irak sınırına güvenli hat

Son dönemde Türkiye'den Irak'a kritik zamanda kritik ziyaretler yapılıyor.

Milli Savunma Bakanı Yaşar Güler, Irak'tan yeni döndü. Güler'den önce 27 Ocak'ta MİT Başkanı İbrahim Kalın Irak'taydı.

Bu iki ziyareti birbirini tamamlayacak ve birbirine eklemlenmiş bir zincirin halkaları gibi düşünmek gerekiyor. İbrahim Kalın istihbari diplomasi yaparken, Yaşar Güler askeri diplomasi yürütüyor.

MİT BAŞKANI

MİT Başkanı, Bağdat'ta Irak Cumhurbaşkanı Abdüllatif Reşid, Başbakan Sudani ile görüştü. Şii ve Türkmen temsilcilerle bir araya geldi.

Bir gün sonra Erbil'e geçti. Mesut Barzani, Başbakan Mesrur Barzani ve Türkmen temsilcilerle görüştü.

24 SAAT SONRA

MİT Başkanı'nın ziyaretinden bir gün önce Dışişleri Bakanı Hakan Fidan, Meclis'teki terör özel oturumunda KYB'yi uyarmıştı. Meclis kürsüsünden, "KYB'nin, Suriye'deki PKK/YPG unsurlarına eğitim verdiği, Irak'ın kuzeyinde düşen SDG helikopterleri ve Arbat Havalimanı hadiseleriyle iyice açığa çıkmıştır. Bu durum, KYB ile PKK arasındaki ilişkinin boyutlarını da ortaya koymaktadır. Süleymaniye'ye yönelik yaptırımlarımıza rağmen KYB, PKK'ya müzahir tutumunu değiştirmezse, daha ileri tedbirler almakta tereddüt etmeyeceğiz" demişti.

İbrahim Kalın bu uyarının ardından Bağdat'taydı, Erbil'deydi. Hakan Fidan'ın Meclis kürsüsünden yaptığı uyarıyı muhataplarının yüzlerine karşı söyledi.

YAŞAR GÜLER'İN TEMASLARI

Milli Savunma Bakanı'nın ziyaretine dönecek olursak; Yaşar Güler, Irak'ta Cumhurbaşkanı Abdüllatif Reşid, Başbakan Sudani ve Savunma Bakanı Rıza El-Abbasi ile görüştü.

Başbakan Sudani kritik bir isim. Sudani, ABD'ye, Irak'tan çekilin çağrısı yapmıştı. Pentagon da Irak'tan çekilme takvimini konuştukları bildiriminde bulunmuştu. Ama ne hikmetse 7 yıl süren ABD, o tarihten sonra Irak'ta operasyonlara başladı.

Yaşar Güler, Bağdat'tan sonra Erbil'e geçti. Orada başta Mesut Barzani olmak üzere Erbil yönetimi ile bir araya geldi.

KUBAT TALABANİ'YE UYARILAR

Yaşar Güler'in görüştüğü isimlerden birisi de KYB'nin iki numaralı ismi Kubat Talabaniydi. Celal Talabani'nin oğlu olan Kubat Talabani, KYB'nin dış ilişkilerini yürütüyor. Orada PKK ile işbirliği içinde olan ve KYB'de ipleri elinde tutan Bafel Talabani ile değil ama Kubat Talabani ile görüşülmesi önemli.

BAFEL TALABANİ MESAJI ALMALI

Yaşar Güler, PKK faaliyetleri konusunda Talabani ailesini uyardı. Ama bir yandan da Talabani kardeşlere, 'PKK ile aranızda mesafe koyun sizinle de ilişki kurarız' mesajı verildi. Dilerim Bafel Talabani bu mesajı alır. Yoksa anladığı dilden konuşulacak.

ABD VE İRAN RAHATSIZ

Türkiye ile Irak merkezi yönetimi arasındaki ilişkiler geliştikçe ABD ve İran bunu engellemeye çalışıyor. Irak Dışişleri Bakanı Fuat Hüseyin, Türkiye'yi ziyaret etmişti. Kalkınma yolu dahil çok önemli kararlar alınmıştı. Fuat Hüseyin Bağdat'a dönmeden, PKK'nın 22 Aralık saldırısı geldi. Bunların hiçbiri tesadüf değil.

ÜSLERİMİZE SALDIRI

ABD'li generaller McGurk ve CENTCOM Komutanı Michael Erik Kurilla'nın desteğiyle Bafel Talabani, KYB bölgesinde PKK'ya alan açtı.

Hakurk ve Metina bölgelerinde 22-23 Aralık ve 12 Ocak tarihlerinde üslerimize yapılan saldırıların altında ABD-KYB ve PKK işbirliği yatıyor.

GÜVENLİ BÖLGE

Türkiye bunun farkında. PKK saldırılarından sonra üs bölgelerimizden çekilmemizi savunanlar çıktı. Tam da ABD'nin ve PKK'nın istediği şekilde konuştular. Oysa üslerimizden çekilmek değil, tam aksine bizim orada daha geniş bir alanda güvenli bir bölge oluşturmamız gerekiyor.

MİT Başkanı İbrahim Kalın ve Milli Savunma Bakanı Yaşar Güler'in Bağdat ve Erbil temaslarına bir de bu gözle bakmak gerekiyor.

PKK'YLA MÜCADELEDE YENİ KONSEPT

Türkiye bir süredir terörü kaynağında yok etme konseptini uyguluyor. Bunda başarılı sonuçlar alındı. Ancak Kuzey Irak'ta üs bölgelerimize yapılan saldırılar gösterdi ki bu konsepti bir adım ileri taşımak gerekiyor.

Bir yandan geçici ve kalıcı üs bölgeleri güçlendiriliyor. Ağır kış koşullarına rağmen bölgedeki mağaralar temizleniyor. Ama mevsim koşulları düzeldiği zaman önce büyük bir süpürme operasyonu yapılması gerekiyor. Ardından dağların altına inip ovayı içine alacak şekilde bir güvenli hat oluşturulmalı.

DÜZ OVADA GÜVENLİ HAT

Suriye'de bu sağlandı. Sadece dağlar değil, şehirler de kontrol ediliyor. Irak'ın şartlarına göre düz ovayı içine alacak bir şekilde güvenli hattın kurulması gerekiyor. Yoksa üs bölgelerimiz hedef haline geliyor.

Irak'ta karşı karşıya olduğumuz durum, terörü kaynağında yok etme stratejisinin bir adım ileri taşınması gerektiğini gösteriyor. Terör bölgelerinde güvenli hat oluşturulmasını kastediyorum. Sanıyorum Bağdat ve Erbil yönetimi ile müzakere edilen önemli başlıklardan birisini de güvenli hat konusu oluşturuyor.

BAŞAK DEMİRTAŞ ADAYLIĞINI NEDEN GERİ ÇEKTİ

Uzun uzun tahlil yapmaya gerek yoktur. Bir gün önce PKK yöneticilerinden Mustafa Karasu konuştu. Bir gün sonra Başak Demirtaş adaylığını geri çektiğini açıkladı.

Bir kez daha bilinen kural işledi. Kandil konuştu, siyaset sustu.

SELO KÜKREDİ

Ha bir kişi susmadı! Selahattin Demirtaş bu durum karşısında aslanlar gibi kükredi. "PKK benim eşimin adaylığına ne karışır" dedi. "Kandil'in değil, demokratik siyasetin dediği olacak" dedi. Dedi de dedi. PKK'ya meydan okudu.

Yok yok. Şaka şaka...

Selahattin Demirtaş rüyasında görse kabus diye uyanır.

KANDİL KONUŞUR SELO SUSAR

O Selahattin Demirtaş ki 7 Haziran 2015 seçimlerinde HDP yüzde 13 oy aldığı zaman, PKK savaş sürecini başlattığını ilan ettiği zaman bile sesini çıkaramamıştı.

09.02.24

“Bu halk bize yüzde 13 oy verdi, siz hangi savaştan söz ediyorsunuz” dememişti. Tam aksine Kobani olayları için çağrı yapmıştı.

Bu bir kuraldır.

Kandil konuşur, Selahattin Demirtaş susar.

SAZAN SARMALI

Bunu biliyoruz da bir de o açıklaması olmasaydı.

Kendini iyice bitirdi.

Sanki karı koca sizi saran sarmalına almıştık der gibi bir açıklama.

Burada biten sadece Başak Demirtaş'ın adaylığı değil, asıl biten Selahattin Demirtaş'ın liderliği oldu.

Selo, Kandil ‘höt’ deyince esas duruşa geçerek lider olunmaz.

Esfender KORKMAZ

Merkez Bankası Başkanı neden gitti?

Merkez Bankası'nın temel görevi; TL'nin iç ve dış değerini korumak, parasal ve finansal istikrarı sağlamaktır.

Hafize Gaye Erkan, Haziran başında geldi, Şubat başında gitti. Görevde kaldığı 8 ayda;

Gelmeden önce; Mayıs ayında TÜFE oranı yüzde 39,59 idi. 8 ay sonra Ocak 2024'de yüzde 64,86 oldu. Bu sekiz ayda mayısı temel ay alırsak, Ocak 2024 sonunda TÜFE endeksi yüzde 29,22 oranında arttı. Yani Merkez Bankası TL'nin iç değerini koruyamadı.

Yine Merkez Bankası Başkanı gelmeden önce Mayıs ayında aylık ortalama Dolar kuru 19,7785 idi. Gittiğinde Ocak ayı ortalama dolar kuru, yüzde 30,0928 oldu.

Sekiz aylık TÜFE artışı yüzde 29,22 olurken, Dolar kurundaki artış daha yüksek yüzde 52,15 oldu. Yani TL'nin dış değerini koruyamadı.

Merkez Bankası TÜFE bazlı reel kur endeksine göre Mayıs 2023'te reel kur endeksi 58,00 idi, Ocak 2024'te 56,95 oldu. Yani TL'nin döviz sepetine karşı değeri değer kaybetti.

Kendi elinde olsun veya olmasın, TL'nin iç ve dış değerini koruyamayan ve daha da kötü gitmesine neden olan bir Merkez Bankası Başkanı neden yerinde kalsın?

Merkez Bankası para politikası raporunda; *"Parasal sıkılık ve parasal aktarım, likidite gelişmeleri yakından takip edilerek miktarsal sıkılaştırma kararları ile desteklenebilecektir. Miktarsal sıkılaştırma adımlarına, kullanılan sterilizasyon araçlarının çeşitliliği artırılarak devam edilecektir"* deniliyor.

Siyasi iktidar Merkez Bankası'nın bu kararını bozar. Seçim nedeniyle KOBİ'lere ve esnafa kredi dağıtır. Bütçe yardımları adı altında para dağıtır. Kur korumalı mevduata kur farkı ödemektedir. Kur korumalı mevduat kaldırılıyor. Herkes döviz dönmüyor. Döviz talebi artacak, kurlar daha da artacaktır.

Merkez Bankası parasal sıkılaştırmaya giderken, bütçede lüks harcamalar, lüks arabalar ve israf artmaktadır. Söz gelimi Diyanet İşleri Başkanlığı lüks otellerde toplantılar yapmaya devam ediyor.

Bu şartlar altında, Merkez Bankası'nın sıkı para politikası havada kalacaktır.

Aklı başında bir Merkez Bankası Başkanı neden sorumluluk alsın?

Bana kalırsa, Hazine ve Maliye Bakanı Mehmet Şimşek de, iyi niyetine rağmen, sorunu çözemez.

Bir nedeni; Siyasi İktidar ve Hükûmetin popülist politikalarıdır.

Zira Bakan mali disiplin diyor ve fakat hükûmet, lüksten, şatafattan ve popülizmden vazgeçmiyor.

Diğer bir nedeni; Mehmet Şimşek'in iktisat politikalarına günü birlik ve dar bir çerçeveden bakmasıdır.

2003 sonrası, aynı ekip iş başında idi. O dönemde yüksek reel faiz, sıcak para çekti. Döviz arzı arttı. TL aşırı değerlendirildi. 2007 yılında TL döviz sepetine karşı yüzde 27 oranında daha değerli idi. TL değerli olduğu için üretimde ithal girdi payı arttı. Sıcak para, kırılabilirliği artırdı. Ciddi yabancı yatırım sermayesi gelmedi. Yalnızca kârlı şirketleri ve bankaları satın almak için sermaye girdi.

Bugünkü krizin temel nedeni, o yıllardaki yanlış politikalarıdır.

Geçmişte kendi bozduğu istikrarı, bugün nasıl düzeltecek? Mehmet Şimşek'in de gitme olasılığı yüksektir.

İbrahim Kahveci

Sorunlar arttıkça Erdoğan'ın oyu nasıl artıyor?

Hatay, Kahramanmaraş, Adıyaman ve Malatya. Depremde adeta yerle bir olan büyük felaket illerimiz.

Deva Partisi Genel Başkanı Ali Babacan bölgeden geldikten sonra izlenimlerini anlatırken “çok fazla şikâyet aldıklarını” belirtti. Aslında benzer durumu TV ekranlarında da gördük. Bölgeye giden muhabirler vs bölgedeki insanların çok fazla sorunlardan bahsettiklerini aktardılar.

İPSOS araştırması da ilginç. Geçen yıl daha Nisan ayında ülkenin ana gündeminden düşen deprem, şimdi yeniden ana gündem olmuş. **Bir geçim sıkıntısı bir deprem...**

Ama benim çok merak ettiğim ve hala çözmekte yetersiz kaldığım mesele şu: **Toplum çok fazla şikâyet ediyor ama bu şikâyetler her nedense seçimlere yansımıyor.**

Mesela deprem bölgesi... K. Maraş, Adıyaman, Hatay ve Malatya'da Erdoğan 2018 yılında 1 milyon 478 bin oy ile toplam oyların yüzde 62,4'ünü almıştı. Ve 28 Mayıs 2023 İl. tur seçimleri. Erdoğan deprem bölgesi olan bu 4 ilde 1 milyon 418 bin oy alarak oy oranını yüzde 64,1'e yükseltti.

Bu illerin nüfusu ölüm ve göç ile 302 bin kişi azalmış ama Erdoğan'ın oyu oranı 62,4'den 64,1'e yükselmiş.

Ben de Ali Babacan'a işte bunu sordum.

İsmet Berkan 'afet yaşamış insanlara' niye oy verdin diye sorulmaz uyarısına rağmen bunu sordum.

İsmet Berkan aslında çok haklı ama bir durumu da kavramamız gerekiyor.

09.02.24

Mesela emeklilerde de aynı durum söz konusu... İnanılmaz şikâyet ediyorlar. Ücretleri 2016'dan beri istikrarlı şekilde düşürülüyor ama seçimlerde bunun hiç yansımaları olmadı.

Ya da belediyenin ucuz ekmek kuyruğunda saatlerce bekleyen kişilerin Erdoğan'a oy vermesi gibi bir durum. Bu çıkmazı çözemezsek Türkiye'nin geleceği zifiri karanlık olacaktır.

Kilit soru burada.

Bir toplum sorunlara karşı seçimlerde refleks göstermezse o toplum batar. Demokrasinin özü buradadır. Tepki verilmezse yöneticiler neden doğru iş yapsınlar ki? Zaten durum da bu...

Ali Babacan deprem bölgesi için şu bilgiyi paylaştı: "Erdoğan depremden sonra bölgeye ilk 1 yılda 320 bin konut yapılarak teslim edileceği" sözünü vermişti. Lakin 320 bin konut sözüne karşılık sadece 46 bin konut yapıldı. Yani verilen sözün yüzde 15'i kadar. Erdoğan'ın 320 bin konut sözü bölgede büyük umut oluşturdu. Şimdi o umudun sönüşü görülüyor ve yaşanıyor.

İyi ama benim kafamda deli sorular: Mesela Erdoğan hangi sözünde durdu?

2023 hedefleri tuttu mu?

Sisi ile görüşmem deyip görüştü mü? BAE 15 Temmuz'un finansörü idi, ne oldu?

Seçimden sonra Erdoğan olduğu sürece hani faiz düşecekti?

İsveç ben bu görevde olduğum sürece NATO'ya girmez kim diyordu.

Ama özellikle ekonomi konusunda sözler önemli. Yıllardır Türkiye şahlandı şahlanacak dedi dedi de ne oldu? Burnumuz krizden kurtulamıyor.

Hele şu kardeşinize yetkiyi verin, haa ondan sonra dolar faiz ne olur göreceksiniz dediğinde ne oldu?

Dolar 4 liradan 30 liraya çıkarken faiz şimdilik yüzde 45...

Hatırlarsanız her yıl enflasyonu düşürdük düşüreceğiz derken karanlık 90'lı yıllara ülke olarak geri döndük.

Gerçekten soruyorum: **Erdoğan temel ekonomi konusunda hangi sözü verdi de tuttu?**

Ve şimdi tersten soralım: Erdoğan verdiği sözleri tutmayınca toplum ne yaptı? Biz kandırıldık, aldatıldık vs diye tepki verdi mi?

Şimdi İstanbul depremi için mesela Murat Kurum büyük sözler peşinde. Acaba toplum soracak mı: **“Deprem bölgesinde verdiğiniz sözlerin sadece ve sadece yüzde 15’ini yapmışsınız; sizler sözlerinde durmayan siyasetçiler olarak toplumu daha ne kadar aldatabilirsiniz?”**

Bakın bunlar günöbirlik sorunlar. Toplumun, ülkenin geleceği açısından temel-yapısal sorunlara da eğilmesi gerekiyor. O nedenle sorunlara ilgi gösterilmezse geleceğimiz kapkaranlık diyorum.

Tek bir örnek vereceğim: TÜSİAD Başkanı Orhan Turan’da değinmiş: Türkiye’nin asıl sorunu parasal ve mali sorunlar değildir. İnanın bunları çok rahat aşarız. Asıl sorunlar geleceğe iz bırakan, geleceğimizi yıkan yapısal sorunlardır.

Mesela evin içindeki boya-badana-mobilya sorunları para ve mali sorunlardır. Oysa apartmanın kolonları, demirleri, betonun kalitesi daha yapısal sorunlardır.

Orhan Turan diyor ki;

-Teknoloji ve değeri üretimi artmadan (eğitim olmadan artmaz)

-Beyin göçü durmadan

-Eğitimde kaliteli insan gücü yetiştirmeden

Yapısal sorunların hiçbirini çözemeyiz. **Fakirlik kalıcı olur, cari açık sürekli olur, işsizlik hep baş sorun olarak kalır.**

Kesinlikle çok doğru bir tespit. Sadece ve sadece **“beyin göçü” bu ülkenin geleceğini karartacak, ülkeyi çölleştirecek bir sorundur.**

Kahve köşesinde pişpirik oynayarak ülkenin iyi okumuşlarına meydan okuyan seçmen ile ülkenin geleceği kurtulmaz. Olsa olsa ülkenin geleceği yıkılır.

Bir not daha ekleyeyim: Bugün ülkemizin en büyük sorunu ekonomi; yani geçim sıkıntısı. Lakin anketlere bakıyorsanız adeta marjinal partiler almış başını yürüyor.

Aşı olanlardan kuyruk çıkacak diyenlerin peşinde koşanlar ile ekonomide çözüm üretebilecek tek liderin peşinde koşanların arasında büyük uçurum var. Sanırım bir toplumun akıl kaybetmesinin bir başka göstergesi de burası olsa gerek.

“Akıl verme para ver” diye düşünenlere cevap: Paraya değil akla ihtiyacımız var... Bilesiniz